

Επιλογή άρθρου Κυριάκος Περβανάς Ειδικός Παιδαγωγός Τμ. Ένταξης

«Καλοί - Κακοί Βαθμοί; Τι να Πούμε στο Παιδί;»*

ΑΝΟΙΞΤΕ ΤΙΣ ΜΠΛΕ ΑΕΒΕΙΣ Τ. 168 13-12-17

Πώς πρέπει να αντιμετωπίζουμε τους καλούς ή κακούς βαθμούς των μικρών μας στο σχολείο; Είναι καλό να τα ενθαρρύνουμε στο κυνήγι του «άριστου»; Πόσο «κακός» είναι ένας «κακός μαθητής»;

Τι άλλο έχει σημασία στη σχολική τους επίδοση πέρα από τους βαθμούς; Πώς μπορούμε να τα βοηθήσουμε να βελτιωθούν;

Έχουμε τόσες προσδοκίες από τα παιδιά μας! Αγχωμένοι για το μέλλον τους, για την επαγγελματική τους αποκατάσταση, συνειδητά ή συνυπόδητα, πολλοί γονείς αγωνιούμε υπερβολικά για τις **σχολικές επιδόσεις** των παιδιών μας, με αποτέλεσμα να τα σπράχνουμε στο «κυνήγι» του άριστα, δηλαδή στη βαθμοθηρία, θεωρώντας ότι έτσι θα μάθουν τον τρόπο να τα βγάζουν πέρα αργότερα στην άκρως ανταγωνιστική κοινωνία μας. Κι ας έχουμε όλοι υπόψη μας πληθώρα παραδειγμάτων που επιβεβαιώνουν ότι η άριστη επίδοση στο σχολείο δεν εξασφαλίζει απαραίτητα μια μελλοντικά επιτυχημένη ζωή! Για μην επεκταθούμε δε στα πλείστα παραδείγματα μέτρων μαθητών ή ακόμα και με αποτυχίες στη σχολική επίδοση (βλέπε Αλβέρτος Αϊνστάιν) που στη ζωή τους αποδείχτηκαν μεγαλοφυΐες. Ας προσπαθήσουμε, λοιπόν, να αντιμετωπίσουμε τη σχολική επίδοση των μικρών μαθητών μας πάνω απ' όλα με ψυχραιμία, έχοντας λογικές απαιτήσεις από εκείνα, γιατί από την καλή επίδοση και την αγάπη για τη **μάθηση** μέχρι την υπερβολή της βαθμοθηρίας υπάρχει μια απόσταση.

Για «καλό» και για «κακό»...

Είτε ο **μαθητής** σας φέρει από το σχολείο άριστα είτε όχι, δεχτείτε το με ψυχραιμία, χωρίς να υπερτιμάτε το γεγονός και χωρίς να πιστεύετε ότι η «τιμή» της οικογένειάς σας εξαρτάται από αυτό. Όπως και να 'χει, θυμηθείτε ότι η σχολική βαθμολογία:

- Επηρεάζει την εικόνα που σχηματίζει το ίδιο το παιδί για τον εαυτό του. Για παράδειγμα, η κακή βαθμολογία πιθανά να του δημιουργεί αισθήματα απογοήτευσης, ότι δεν μπορεί να τα καταφέρει σε τίποτα, ότι δεν είναι ικανό, δεν αξίζει κλπ. Από την άλλη, δεν αποκλείεται το «άριστα» να του δημιουργεί αισθήματα έντονου ανταγωνισμού με τους άλλους, υπέρμετρο εγωισμό, αλλά και υγιή φιλοδοξία, πίστη στον εαυτό του, στις ικανότητές του.
- Συμβάλλει στη σχέση και στην εικόνα που έχει το παιδί συνολικά για το σχολείο, αλλά και γενικότερα στην αγάπη του για τη μάθηση.
- Δεν αποκλείεται ένας κακός βαθμός με τον κατάλληλο χειρισμό από το **δάσκαλο** και τους γονείς, χωρίς να δημιουργηθεί φόβος στο μαθητή, να συμβάλλει στο να μάθει μέσα από τα λάθη του, να τα προσεγγίσει, να ενεργοποιηθεί περισσότερο, να δείξει μεγαλύτερη επιμονή και υπομονή, να θέσει στόχους.

Σχολική επίδοση: Δεν είναι μόνο οι βαθμοί!

Καλός μαθητής δεν είναι μόνο εκείνος που παίρνει πάντα άριστα, αλλά κι αυτός που γενικά στη σχολική του επίδοση:

- Έχει γενικά μια ικανοποιητική επίδοση στα σχολικά μαθήματα, όχι απαραίτητα άριστη, κυρίως χωρίς σημαντικά μαθησιακά κενά.
- Είναι συνεπής στις σχολικές του υποχρεώσεις, κάνει τα μαθήματα του, δεν ξεχνά ό,τι πρέπει να έχει μαζί του καθημερινά στο σχολείο κλπ. Δείχνει επιμέλεια για τις εργασίες του, δηλαδή παίρνει στα σοβαρά τη δουλειά που έχει να κάνει φροντίζοντας κάθε λεπτομέρεια.
- **Οργανώνει το διάβασμά** του, δηλαδή έχει σύστημα και πρόγραμμα στον τρόπο που μελετά. Έχει την ικανότητα να πειθαρχεί στις υποχρεώσεις του, π.χ. αντιλαμβάνεται ότι πρέπει να τελειώσει τα μαθήματα πριν σχοληθεί με κάτι άλλο.
- Δέχεται κάθε χρησιμη καθοδήγηση ή συμβουλή από το δάσκαλό του κι από το γονιό που επιβλέπει τη **μελέτη** του. Προσεγγίζει τα λάθη του, την αποτυχία του σε ένα μάθημα χωρίς φόβο και μαθαίνει μέσα απ' αυτά. Έχει υπομονή στο να ξεπερνά τις δυσκολίες, δεν εγκαταλείπει εύκολα τις προσπάθειές του.
- Μπορεί να συγκεντρώνει την προσοχή του για μεγάλο διάστημα σε αυτό που κάνει. Προσέχει στην **τάξη**, είναι συγκεντρωμένος στο μάθημα, δε μιλάει, δεν αφαιρείται, εκφράζει τις απορίες του.
- Σέβεται τους συμμαθητές του. Υπακούει τους κανόνες του σχολείου. Δείχνει καλή συμπεριφορά μέσα κι έξω απ' το σχολείο.

Στο κυνήγι του άριστα!

- Τι συνέπειες όμως μπορεί να έχει αυτό σ' ένα μαθητή;
- Να μην έχει, πέρα από το να καρπώνεται βαθμούς, κανένα άλλο ενδιαφέρον για να αποκτήσει περισσότερες γνώσεις απ' αυτές που απαιτούνται για να αποδείξει στο δάσκαλό του ότι είναι διαβασμένο.
 - Να δημιουργηθούν πιθανά τα θεμέλια για ένα μελλοντικό μονόπλευρο ενήλικο άτομο που θα έχει ως μοναδικό ενδιαφέρον και στόχο το κυνήγι της καλής επίδοσης στη δουλειά του, το «μπράβο» του εργοδότη του, χωρίς καμία διάθεση να αντλήσει κάτι περισσότερο απ' αυτήν.
 - Η στάση των γονιών να ενθαρρύνουν το παιδί τους το κυνήγι του άριστα πιθανά να μεταφέρεται και να γίνεται αποδεκτό όταν είναι σε μικρή ηλικία, προκειμένου να ευχαριστήσει τις απαιτήσεις τους, δηλαδή να δώσει χαρά στη μαμά και στον μπαμπά. Όμως, είναι εξίσου πιθανό σε μεγαλύτερες ηλικίες να δημιουργηθεί και να εκδηλωθεί από το μαθητή αντίδραση γι' αυτή την πίεση, με αρνητικές συνέπειες στη **σχολική του επίδοση** και γενικά στη στάση του προς το σχολείο. να εκδηλωθεί από το μαθητή αντίδραση γι' αυτή την πίεση, με αρνητικές συνέπειες στη **σχολική του επίδοση** και γενικά στη στάση του προς το σχολείο.

Άλλο καλοί βαθμοί κι άλλο εξυπνάδα...

Έχετε υπόψη σας ότι επιστημονικές έρευνες έχουν αποδείξει ότι δεν υπάρχει μόνο **ένα είδος ενυψίας** αλλά πολλά. Με άλλα λόγια, κάθε άτομο έχει τις δικές του μοναδικές ικανότητες, το δικό του τύπο νοημοσύνης, π.χ. άλλοι τα καταφέρνουν καλύτερα στο χειρισμό της γλώσσας, άλλοι στους μαθηματικούς υπολογισμούς, άλλοι στο συντονισμό των σωματικών κινήσεων κλπ. Έτσι, κάθε παιδί είναι καλό σε κάποιους τομείς και λιγότερο σε άλλους. Και είναι αυτές ακριβώς οι ικανότητες και οι αδυναμίες κάθε ατόμου που το κάνουν διαφορετικό και μοναδικό, και όχι «εξυπνότερος», «καλός ή κακός μαθητής». Λανθασμένοι χαρακτηρισμοί που πιθανά να αποθαρρύνουν ένα παιδί ακόμα περισσότερο, το αποκαρδιώνουν και ενδεχομένως να περιορίζουν τους «ορίζοντές» του.

Γιατί παίρνει κακούς βαθμούς;

Υπάρχουν πολλοί λόγοι που μπορεί να κάνουν ένα παιδί να έχει αρνητική στάση προς το σχολείο, να είναι αδιάφορο και ενώ όλοι το χαρακτηρίζουν ως «πανεξέυνο» η σχολική του επίδοση να είναι κάτω από το μέτριο. Πρέπει οι γονείς να ανακαλύψουν τι φταίει ή ακόμα πόσο συνυπεύθυνοι είναι οι ίδιοι για τη **χαμηλή σχολική επίδοση**. Για παράδειγμα, μήπως:

- Η κακή σχέση που τυχόν έχει το παιδί με τους συμμαθητές του παίζει κάποιο ρόλο;
- Κάποια δυσάρεσκα προς το δάσκαλο;
- Τα ενδιαφέροντά του δεν καλύπτονται από το σχολικό πρόγραμμα και τα μαθήματα ή οι πολλές ώρες ενασχόλησης με αυτά, έχουν ως αποτέλεσμα να τα βρίσκει ανιαρά; Πιθανά μια καλύτερη ισορροπία ανάμεσα στις εξωσχολικές δραστηριότητες και τις υποχρεώσεις του σχολείου να φέρουν καλύτερα αποτελέσματα.
- Το παιδί δεν έχει ένα δικό του σταθερό χώρο μέσα στο σπίτι για τη μελέτη και γενικότερα δεν υπάρχουν οι κατάλληλες συνθήκες για μελέτη στο σπίτι, π.χ. ανοιχτή τηλεόραση, φασαρία, το αδερφάκι που παίζει στον ίδιο χώρο κλπ.
- Δεν κοιμάται όσες ώρες πρέπει, δεν ξεκουράζεται αρκετά ώστε να πηγαίνει στο σχολείο με καθαρό μυαλό;
- Φεύγει από το σπίτι χωρίς να έχει φάει ένα καλό και σωστό πρωινό, η έλλειψη του οποίου αποδεδειγμένα επηρεάζει τη σχολική απόδοση και την απόσταση της προσοχής;

Πώς θα το βοηθήσετε;

- Μην παραλείπετε να εκφράζετε συχνά στο παιδί σας την ικανοποίησή σας, την περηφάνια σας για κάθε του προσπάθεια, ακόμα κι αν επιδεικνύει μέτριους βαθμούς, δίνοντας έμφαση στα δυνατά σημεία της επίδοσής του. Πείτε του ότι έχει τις δυνατότητες να τα καταφέρει ακόμα καλύτερα.
- Δώστε έμφαση στο κομμάτι της μάθησης όχι του βαθμού, στο να αγαπήσει το παιδί την κατάκτηση της γνώσης ως αξία ζωής κι όχι να τη βλέπει ανταγωνιστικά.
- Δείξτε ενδιαφέρον για όλα όσα συμβαίνουν και μαθαίνει το μικρό σας στο σχολείο, χωρίς να περιορίζετε στην ερώτηση «τι βαθμό πήρες σήμερα;» όταν επιστρέφει στο σπίτι. Αντίθετα, ρωτήστε το «τι καινούργιο έμαθες σήμερα;», «τι σου κίνησε το ενδιαφέρον και θα ήθελες να το ψάξεις και να μάθεις κάτι παραπάνω γι' αυτό;», «πώς πέρασες με τους **συμμαθητές** σου;», «τι δυσκολίες συνάντησες στα μαθήματα;».
- Με τη συμπεριφορά σας και την απεριόριστη έκφραση της αγάπης σας και της αποδοχής σας στο μικρό σας γι' αυτό που είναι, βοηθήστε το να καταλάβει ότι η αγάπη σας για εκείνο δεν εξαρτάται από την περίπτωση από το αν είναι καλός ή κακός μαθητής.
- Θα είναι πολύ προτιμότερο να επιδιώξετε μια ήρεμη συζήτηση μαζί του για το τι φταίει για το **χαμηλό βαθμό** που πήρε, πώς αισθάνεται το ίδιο γι' αυτό, τι πιστεύει ότι θα μπορούσε να κάνει από εδώ και πέρα ώστε να βελτιωθεί. Καταστρώστε μαζί ένα πρόγραμμα συστηματικότερης προσπάθειας και προετοιμασίας για το σχολείο. Βοηθήστε δηλαδή το παιδί σας να δει το όλο ζήτημα με θετική διάθεση, με αισιόδοξη στάση, με πίστη στις ικανότητές του ότι θα τα καταφέρει καλύτερα.
- Μια πολύ πιθανή περίπτωση είναι το παιδί να ισχυριστεί ότι για τον κακό βαθμό που πήρε φταίει ο δάσκαλος. Εκτιμήστε την κατάσταση προσεκτικά κι αν το παιδί αντικειμενικά δεν έχει αδικηθεί βοηθήστε το να δεχτεί ότι η αποτυχία του οφείλεται στο ίδιο, δηλαδή ότι πήγε αδιάβαστο, ήταν απρόσεκτο κλπ. κι όχι να επαναπαντεί ότι οφείλεται σε άλλους παράγοντες, ανεξέλεγκτους από το ίδιο, εγκαταλείποντας πιθανά κάθε προσπάθεια βελτίωσης.
- Επιδιώκετε να **ενημερώνεστε τακτικά από το δάσκαλό του** για τον τρόπο δουλειάς και το σύστημα που εφαρμόζεται στο σχολείο. Θα είναι χρήσιμο να ακολουθείτε τις οδηγίες που σας προτείνει για να μπορέσετε να βοηθήσετε ουσιαστικά το μικρό σας στο να έχει μια πολύ καλή επίδοση στα μαθήματα κυρίως χωρίς γνωστικά κενά.

Τι δεν πρέπει να κάνετε;

- Αποφύγετε να προβάλλετε πιθανά δικές σας αποθωμένες φιλοδοξίες, άγχη, ανσφάλειες πάνω στο παιδί σας.
- Να θυμάστε ότι η έντονη **πίεση προς το παιδί** για καλύτερη επίδοση από έναν αγχωμένο κι εκνευρισμένο γονιό μπορεί τελικά να φέρει ακριβώς τα αντίθετα από τα προσδοκώμενα αποτελέσματα.
- Μη συγκρίνετε την επίδοση του δικού σας παιδιού με κάποιου φίλου του ή συμμαθητή του. Τα παιδιά στη σχολική ηλικία βρίσκονται σε συνεχή εξέλιξη με άλλα περισσότερο ώριμα ψυχολογικά κι άλλα λιγότερο στο να ανταποκριθούν σε αυτά που τους ζητάει το σχολείο. Ωστόσο, αυτό δε σημαίνει ότι ένα παιδί που μένει λίγο πίσω δεν είναι ικανό να προχωρήσει ή να αναπληρώσει τα κενά του. Η ήρεμη αντιμετώπιση από τους γονείς και το δάσκαλο χωρίς ακραίες αντιδράσεις, είναι ο καλύτερος τρόπος για να ανακτήσει ο μαθητής την αυτοπεποίθησή του και κυρίως να μην παραιτηθεί από κάθε προσπάθεια να βελτιωθεί νιώθοντας ανάξιος.

*Πηγή: <http://www.imommy.gr/paidia/education/article/6760/ti-bathmo-phres-sto-sxoleio/>
Άρθρο Ν. Φαφούτη με συνεργασία Μαρίας Σκαπέρα (Μ.Ε. Ψυχολογία)